

การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

Promotion the Moral Development for Students in Wat Sap Samosorn
School, Nong Chok District, Bangkok

¹พระครูเกษมธรรมารักษ์ (โกมล บุญมา) และ ²สุพิชฌาย์ พรพิชฌนรงค์

¹Phrakhru Kasemdhummaraksa (Komol Boonma) and ²Supitcha Pornpitchanarong

¹²มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹²Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: phrakukasamtammarak@gmail.com, ²supitcha96@gmail.com

Tel. 087-031-3120

Received July 3, 2023; Revised July 10, 2023; Accepted July 18, 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9198 สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ศึกษาวิเคราะห์วัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ สถิติแจกแจงแบบทีชนิดที่เป็นอิสระจากกัน และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม

ผลการวิจัย พบว่า 1) การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ และ ด้านความกตัญญู 2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนั้นควรจัดกิจกรรมในนักเรียนมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมคุณธรรมที่ดี นอกจากนี้การใช้วิธีการเสริมแรงทางบวกเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีกำลังใจในการทำความคิด เช่น การเก็บของได้แล้วส่งให้ครู ครูกล่าวชื่นชมในความดีต่อหน้าเพื่อน ๆ เป็นต้น

คำสำคัญ: การส่งเสริม, คุณธรรม, นักเรียน

Abstract

This Article aimed to study the moral promotion of students at Wat Sap Samosorn School, Nong Chok, Bangkok, comparing the moral promotion of students at Wat Sap Samosorn School, Nong Chok, Bangkok, and presenting the opinions on the way to promote morality for students at Wat Sap Samosorn School, Nong Chok, Bangkok. It was quantitative

research. The sample group was 6th grade students. The researcher has determined the sample size of 44 heads, its tools used in the research include a questionnaire with a confidence coefficient at 0.9198. Statistics used in research were percentage, mean and standard deviation, i.e., independent t-dependent statistics and Analysis of Covariance (ANOVA) statistics.

The results of the research revealed that 1) the moral promotion of students at Wat Sap Samosorn School, Nong Chok District, Bangkok consisted of diligence, discipline, responsibility, honesty and gratitude. 2) The overall results of the comparison of the moral promotion of students were not different, and 3) The moral promotion guidelines should organize activities in which students participated in promoting good morals. In addition, the use of positive reinforcement method encourages students to be encouraged to do good deeds, such as picking things up and sending them to teachers to praise their good deeds in front of their friends, etc.

Keywords: Promotion; The Moral; Development for Students

บทนำ

คุณธรรมเป็นลักษณะนิสัยที่ดีงามที่ได้ประพฤติปฏิบัติจนเคยชิน เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม คุณธรรม เป็นความรู้สึกนึกคิดที่จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม คุณธรรม คือ ความดีงามในจิตใจที่ทำให้บุคคลประพฤติดี ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติดี ด้วยความรู้สึกในทางดีงาม (Damnoen et al., 2021) คุณธรรมเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับกิเลสซึ่งเป็นความไม่ดี ในจิตใจผู้มีคุณธรรมจึงเป็นผู้ที่ไม่มากด้วยกิเลสซึ่งจะได้รับการยกย่องว่าเป็นคนดี (ชัยพร วงศ์วรรณ, 2540) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณธรรมของแก่นักเรียน ดังนี้ 1) บิดา มารดา บ้าน หรือสถาบัน ครอบครัว เป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอม ตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมแก่สมาชิกในครอบครัวและต้องทำหน้าที่เหล่านี้ต่อไปแม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่าง ๆ อยู่แล้วก็ตาม 2) ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัวเป็นผู้มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและหล่อหลอม คุณธรรมให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นเดียวกัน โดยปกติเด็กจะเรียนรู้เจตคติเชิงจริยธรรมจากผู้ใหญ่ด้วยการสังเกตและเลียนแบบมากกว่าที่จะได้จากการฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่โดยตรง หากผู้ใหญ่เป็นผู้มีลักษณะเด่น เป็นที่ยกย่องบูชาแก่เด็กมาก เด็กจะมีแนวโน้มเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่มากขึ้นเท่านั้น 3) เพื่อนๆ ของเด็ก เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางคุณธรรมบางอย่างให้เด็กได้รับรู้ รับไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนๆ ได้ นอกจากนี้การเรียนรู้เชิงจริยธรรมของเด็กมิใช่มาจากเพื่อนๆ เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังสามารถได้จากกระทำกิจกรรมร่วมกับการเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเองด้วย ซึ่งเพื่อนๆ ดังกล่าวนี้นี้ รวมทั้งเพื่อนในโรงเรียนและเพื่อนนอกโรงเรียนด้วย (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์, 2524)

แนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมในช่วงเวลาแห่งการปฏิรูปการศึกษานั้น คุณครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตระหนัก และให้ความสำคัญในเรื่องการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาตนเอง มุ่งสู่การปลูกฝังคุณธรรม เพื่อการพัฒนาทักษะทั้งในด้านการใช้ร่างกาย ความคิด การกระทำ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น (ทศนา แคมมณี, 2547) ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กตระหนักต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกรอบตัว (ดวงเดือน พันธมนาวิน, 2544) ทั้งนี้ครูหรือผู้สนใจที่ต้องการ การปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็กจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดสำคัญของคุณธรรมเหล่านั้นให้

เข้าใจอย่างแท้จริง (พัฒตียา อังคุนะ และคณะ, 2566) คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กและความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันออกไปตามพื้นฐานของเด็ก และสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ (ยุวดี บำรุงบุตร, 2566) แล้วจึงนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะกับบริบทหรือหน่วยการเรียนรู้ ต่าง ๆ ในโรงเรียน (Rattanawong, 2023) เพื่อผู้เรียนจะได้มีความพร้อมและสามารถพัฒนาตนเองสู่การศึกษาในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี สามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (Phumphongkhochasorn, et al. 2022)

โรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เป็นโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ที่ 56 หมู่ที่ 11 แขวงโคกแฝด เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 500 คน ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนได้พบว่า นักเรียนเริ่มมีพฤติกรรมไม่ส่งการบ้าน ไม่เก็บขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน หลีกเลียงงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ ไม่เข้าแถวซื้อสินค้า ไม่เข้าแถวรับอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานของนักเรียนที่จำเป็นต้องปลูกฝังและส่งเสริมให้เป็นนิสัย และมีคุณธรรมในตนเองเพื่อเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

บทความนี้นำเสนอการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร เพื่อให้สามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาวางแผนส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียน และพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวและสังคม อันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่มีเพศ ผลการเรียนเฉลี่ย การอยู่ร่วมกันในครอบครัว และอาชีพของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ต่างกันมีความเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

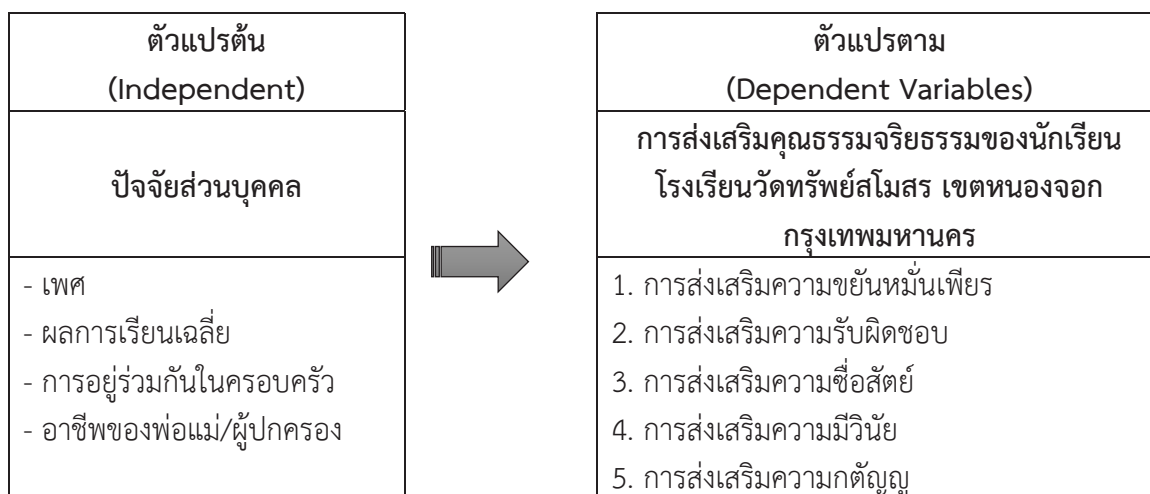
คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่บุคคลส่วนใหญ่ยอมรับว่าเป็นสิ่งดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงต่อสังคมอันได้แก่ การปฏิบัติตนตามหลักธรรม คำสั่งสอนทางศาสนา คุณธรรมนั้นนับว่าเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งเช่นกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539) คุณธรรมเป็นมโนธรรมอันเป็นจิตสำนึกแห่งความดี เกิดจากการไตร่ตรองด้วยเหตุผลจนสามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดไม่ดียิ่งใดไม่งาม หรือสิ่งใดดี สิ่งใดงามแล้วมุ่งมั่นอยู่กับสิ่งดีงามจนเคยชิน จนเป็นคนที่มีคุณธรรมเป็นลักษณะนิสัยประจำตัว (เจริญ ไวรวัจนกุล, 2531) คุณธรรม หมายถึง ลักษณะนิสัยที่ดีงามที่ได้ประพฤติปฏิบัติจนเคยชินเป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม (ชัยพร วงศ์วรรณ, 2540) เป็นคุณงามความดีของบุคคลที่กระทำไปด้วย

ความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำความดีหรือพฤติกรรมที่ดีซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ความเสียสละความมีน้ำใจงาม ความเกรงใจความยุติธรรม มีความรักเพื่อนมนุษย์และความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2543) และสิ่งที่ทำไปเป็นประโยชน์เกื้อกูลด้วยประการทั้งปวง (เสถียร ชาวไทย, 2536)

จากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมข้างต้น สรุปความได้ว่า คุณธรรม คือ มโนทัศน์ของความดีงามที่สร้างขึ้นไว้ในจิตใจของบุคคล ให้ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการสร้างความคิดและประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างเป็นที่ยอมรับว่าถูกต้องดีงาม และเป็นคนดีมีความสุขได้ในสังคม และเป็นแนวทางการประพฤติ การปฏิบัติของบุคคลที่สอดคล้องกับกรอบหรือหลักประพฤติปฏิบัติอันถูกต้องดีงาม เป็นที่ยอมรับของสังคมซึ่งอาจเป็นสิ่งที่มียู่แล้วในตัวมนุษย์ หรือพัฒนาขึ้นโดยอาศัยกฎเกณฑ์ที่มนุษย์ได้รับมาจากหลักศีลธรรม ปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมายหรือจารีตประเพณีเป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม ทั้งยังใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกการกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ และเมื่อนำไปใช้ในการทำงาน ย่อมหมายความว่ามนุษย์จะต้องมีจริยธรรมในการทำงานหรือการประกอบวิชาชีพ จึงสมควรมีการวางกรอบให้ประพฤติปฏิบัติเพื่อการทำงานร่วมกันอย่างสงบสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ากรอบแนวคิดให้เห็นถึงกระบวนการเชื่อมโยงกับงานวิจัยของพระครูสมุทรศรัณย์ ปญญาวิโร (ท่านุ) ศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียน วัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร และเกษมา จันทร ผลแต่ง ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบผลของการใช้เทคนิคแม่แบบกับชุดพัฒนาความขยันหมั่นเพียรที่มีต่อความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช ลángัดกรุงเทพมหานคร จึงได้นำมาบูรณาการร่วมกันและกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วยตัวแปรต้น ตัวแปรตาม เพื่อการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัย เชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 44 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 11 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบสุ่มอย่างง่ายตามการกำหนดตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie &

Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แบบสอบถาม จากศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์ และกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย สร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับความวัตถุประสงค์ของการวิจัย ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.92 ใช้ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน และวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร 2) แบบสัมภาษณ์ สร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อเสนอแนะทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานครและข้อเสนอแนะต่าง ๆ นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติ เชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความกตัญญู รองลงมาได้แก่ ด้านความมีวินัย ด้านความขยัน และด้านความรับผิดชอบ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงคะแนนค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์ สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร	n = 44		ระดับการส่งเสริม
	$\bar{X}$	SD	
ด้านความขยันหมั่นเพียร	3.87	0.70	มาก
ด้านความมีวินัย	3.88	0.79	มาก
ด้านความรับผิดชอบ	3.75	0.88	มาก
ด้านความซื่อสัตย์	3.82	0.79	มาก
ด้านความกตัญญู	4.02	0.93	มาก
รวม	3.78	0.86	มาก

การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร การทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์หาความแตกต่างระหว่างตัวแปร จำแนกตามเพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย การอยู่ร่วมกันในครอบครัว อาชีพ โดยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบว่ามีค่าแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด ตามสมมติฐาน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยการทดสอบค่าที โดยภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามผลการเรียนเฉลี่ย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่างกัน มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ด้านความขยัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามการอยู่ร่วมกันในครอบครัว พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ที่มีการอยู่ร่วมกันในครอบครัวต่างกัน มีการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันด้านความมีวินัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้าน อื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพของพ่อแม่/ผู้ปกครอง พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกันทุกด้าน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน โรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยสามารถสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. การส่งเสริมด้านความขยันหมั่นเพียร นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีจิตสาธารณะช่วยเหลืองานครูนอกเหนือจากเวลาเรียน ช่วยเหลือเพื่อน และมีจิตอาสาช่วยเหลือทุก ๆ คนและสังคม ส่งเสริมให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความตั้งใจเพียรพยายามในการทำงาน ทำงานส่งครูให้ตรงตามเวลาที่กำหนด ใช้เวลาว่างในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ขยันทำความสะอาดห้องเรียน และบริเวณที่รับผิดชอบ ทำหน้าที่ของตัวเองอย่างจริงจัง ให้เป็นคนสู้งาน ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากและอุปสรรค ให้รักงานที่ตนเองรับผิดชอบอย่างจริงจัง สอนนักเรียนให้มีความขยัน ตั้งใจเรียน และตั้งใจทำงานของตนเอง โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความขยันให้นักเรียนผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน และนอกห้องเรียน เช่น การทำใบงาน การบ้าน หรือการช่วยเหลืองานผู้ปกครอง เป็นต้น อาจโดยการเสริมแรงทางบวกให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนและให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ทำได้ และปรับพฤติกรรมของนักเรียนที่ยังมีความบกพร่อง อาจเสริมแรงทางบวก ของรางวัลและชื่นชมนักเรียน นักเรียนจะเกิดความขยัน

2. การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ดูแลตนเองได้ดี นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อความประพฤติของตนเองให้เหมาะสม ให้นักเรียนมีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อการรักษาสุขภาพอนามัย ดูแลสุขภาพตนเอง รับผิดชอบในด้านสังคม คือการมีมนุษยสัมพันธ์รับผิดชอบต่อการใช้จ่ายด้วยการประหยัดและอดออมทำงานให้เรียบร้อยในเวลาที่กำหนด รู้หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โรงเรียนได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความรับผิดชอบต่อให้นักเรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น การทำโครงการ การทำรายงาน การทำงานประดิษฐ์ และให้ส่งงานตรงเวลา แบ่งหน้าที่ทำเวรประจำวันในแต่ละวัน รับผิดชอบการทำงานส่งตามที่ได้รับมอบหมาย โดยส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบต่อร่วม เมื่อนักเรียนรู้หน้าที่จะทำเป็นประจำ ส่งผลให้ห้องเรียนน่าอยู่ บรรยากาศน่าเรียนรู้ ส่งเสริม

ความรับผิดชอบที่หน้าที่ของตนเอง รับผิดชอบต่อหน้าที่ในโรงเรียน ประพฤติตนให้เหมาะสม เป็นผู้มีระเบียบวินัย

3. การส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์ นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ลักขโมยของของคนอื่น เก็บของได้ก็นำคืนเจ้าของ ส่งเสริมให้มีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ผู้อื่น ไม่ลักขโมย เมื่อพบเงินที่ส่งมอบคุณครูเพื่อประกาศหาเจ้าของ ทำให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ โรงเรียนมีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนด้านความซื่อสัตย์ ในระหว่างการจัดการเรียนการสอน และชื่นชมเมื่อนักเรียนแสดงออกซึ่งความซื่อสัตย์ เช่น เก็บของได้แล้วแจ้งครู เพื่อคืนให้เจ้าของ เป็นต้น ส่งเสริมและยกตัวอย่างการซื่อสัตย์ ทั้งทางบวกและผลที่เกิดเมื่อไม่ซื่อสัตย์ ส่งเสริมกิจกรรมภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับความซื่อสัตย์ นักเรียนถ้ามีความซื่อสัตย์ ก็จะทำให้ครูนักเรียนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อย่างเช่นกิจกรรมทำความดี การเก็บของได้แล้วนำมาส่ง

4. การส่งเสริมด้านความมีวินัย ส่งเสริมให้มีวินัยตั้งใจเรียน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมีวินัย ในการเข้าแถวเคารพธงชาติ การเข้าแถวต่อคิวต่าง ๆ นักเรียนมีระเบียบวินัย ฝึกปฏิบัติตามกฎระเบียบห้องเรียน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง ถ้าครูฝึกปฏิบัติให้เป็นประจำก็จะทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัย การส่งเสริมด้านระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับนักเรียนที่จะทำให้ได้กวันนี้เป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ส่งเสริมดดยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น โดยมาโรงเรียนแต่งกายสุภาพตามระเบียบของโรงเรียน พุดจาสุภาพเรียบร้อย โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านระเบียบวินัยให้นักเรียน เช่น การเข้าแถวหน้าเสาธง กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด เป็นต้น ส่งเสริมด้านความประพฤติและความมีวินัย เช่นการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง การจัดการเรียนรู้ การทำเวรประจำวัน การทำการบ้าน เป็นต้น จัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ เช่น ได้สถานการณ์แล้วให้นักเรียนได้เห็นประโยชน์ของการมีวินัยต่อตนเองและส่วนรวม เห็นโทษของการขาดวินัยที่มีต่อตนเองและส่วนรวม ยกย่องชมเชยนักเรียนที่มีวินัยสม่ำเสมอ การส่งเสริมให้รู้จักรักษาวินัยในตนเอง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่น สร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นเป็นคนดีมีคุณธรรม รักษาวินัยของตนเองในฐานะเป็นพลเมืองของสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้อยู่ในปกครอง ปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนและกฎหมายทางสังคม

5. การส่งเสริมด้านความกตัญญู ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อบิดามารดา ครูบาอาจารย์ รวมถึงผู้มีพระคุณทุกคน มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เช่น กิจกรรมวันแม่ กิจกรรมวันไหว้ครู กิจกรรมวันพ่อ เป็นต้น นอกจากนั้นยังสอดแทรกคุณธรรมด้านความกตัญญูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย ส่งเสริมความกตัญญู ต่อครอบครัว ผู้มีพระคุณ โดยการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น วันพ่อ วันแม่ วันครู เป็นต้น และชมเชยทุกครั้งเมื่อนักเรียนทำดีและให้เหตุผล เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความกตัญญูส่งเสริมให้รู้จักการทำหน้าที่ของตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ของครอบครัว ผู้ที่มีความกตัญญูรู้คุณย่อมนำพาความสุขมาสู่ตนเอง ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในชีวิต

อภิปรายผลการวิจัย

1. การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ และ ความกตัญญู จะเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษาส่งผลต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข สอดคล้องกับการนำเสนอของข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524) ที่นำเสนอไว้ว่า บิดา มารดา บ้าน หรือสถาบันครอบครัว เป็นแหล่งแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและหล่อหลอม ตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมแก่สมาชิกในครอบครัวและต้องทำหน้าที่เหล่านี้ต่อไป นอกจากนี้การเรียนรู้เชิงจริยธรรมของเด็กก็มีไม่มาจากเพื่อน ๆ เพียงฝ่ายเดียว แต่ยังได้มาจากได้กระทำกิจกรรมร่วมกันการเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กวัยเดียวกันเอง สอดคล้องกับการวิจัย

(วันวิสาข์ กันทาทอง, 2566) พบว่า จิตอาสาของนักเรียน เป็นการช่วยเหลือผู้อื่นความเต็มใจโดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความมุ่งมั่นพัฒนาสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบข้างโดยผ่านกระบวนการบ่มเพาะจากสถาบันครอบครัว สถาบันศึกษาเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำแนกตามตัวแปรอิสระ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เพศ ผลการเรียนรู้เฉลี่ย การอยู่ร่วมกันในครอบครัว หรืออาชีพของพ่อแม่/ผู้ปกครอง ไม่มีอิทธิพลต่อการสร้างคุณงามความดีของนักเรียน เพราะนักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ สอดคล้องกับการนำเสนอว่า ลักษณะนิสัยที่ดีงามที่ได้ประพฤติปฏิบัติจนเคยชิน เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม (ชัยพร วงศ์วรรณ, 2540) เป็นคุณงามความดีของบุคคลที่กระทำไปด้วยความสำนึกในจิตใจ โดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำความดีหรือพฤติกรรมที่ดีซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม (สงวน สุทธิเลิศอรุณ, 2543) สอดคล้องกับการวิจัย (Damnoen et al., 2021) ผู้มีคุณธรรมเป็นผู้มีความเคยชินในการประพฤติดีด้วยความรู้สึกในทางดีงาม ปฏิบัติตนตามแนวคำสอนของศาสนาที่ตนเองนับถือ ตลอดจนคำสอนจากบุคคลต่างๆ เพื่อการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการในการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ และ ด้านความกตัญญู ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

แผนภาพที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่า การส่งเสริมให้นักเรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจ และรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีจิตอาสาช่วยเหลือทุก ๆ คนและสังคม ส่งเสริมให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความตั้งใจเพียร

พยายามในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ได้รับมอบหมาย มีมนุษยสัมพันธ์รับผิดชอบต่อการใช้จ่าย ด้วยการประหยัดและอดออมทำงานให้เรียบร้อยในเวลาที่กำหนด รู้หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีความซื่อสัตย์โรงเรียนมีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนด้านความซื่อสัตย์ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนมีวินัย พุดจาสุภาพเรียบร้อย มีความกตัญญู กตเวทีกับบิดามารดา ครูบาอาจารย์ รวมถึงผู้มีพระคุณทุกคน

บทสรุป

การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนโรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร เขตหนองจอกกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ และ ด้านความกตัญญู 2) ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมนักเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมนั้นควรจัดกิจกรรมในนักเรียนมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมคุณธรรมที่ดี

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งมีข้อเสนอแนะที่ควรปรับปรุงจากผลการวิจัยและจากข้อคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งสรุปเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กในช่วงชั้นที่ 4 นี้ คือ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ควรได้ทราบไว้ เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือและจัดประสบการณ์และหาแนวทางสนับสนุนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมให้สูงขึ้น โดยการจัดให้มีสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรม สอดแทรกการอบรมปลูกฝังคุณธรรมในการสอนรายวิชาต่าง ๆ รวมทั้งจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

ควรสนับสนุนในเรื่องคุณธรรม ร่วมกันหาแนวทางในการสำรวจในการปรับปรุง และพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมให้เกิดขึ้นในกลุ่มเด็กชายให้มากยิ่งขึ้นเป็นพิเศษ เช่น การจัดชมรมพัฒนาคุณธรรมในโรงเรียน การจัดการเข้าค่ายพุทธบุตร เป็นต้น

ควรมีกิจกรรมในการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างนักเรียนต่างระดับชั้นเรียนกัน เพื่อเสริมสร้างทัศนคติ เชาวน์ปัญญา เชาวน์อารมณ์ ร่วมกันรวมทั้ง เป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ในหมู่เรียนด้วยกัน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมเป็นไปในทางบวกเช่นเดียวกัน

ผู้ปกครองควรให้การดูแลเลี้ยงดู ให้ความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ให้ความยุติธรรม และยอมรับนับถือในความสามารถของนักเรียน เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น คอยแนะนำ และช่วยเหลือเมื่อจำเป็น วิธีการอบรมเลี้ยงดูเช่นนี้จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ดีและ ช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยให้ข้อปฏิบัติที่เหมาะสม จะช่วยให้เด็กนักเรียนพัฒนาและควบคุมพฤติกรรมที่ดีได้ แม้ว่าจะมีความแตกต่างด้านการประกอบอาชีพของผู้ปกครองก็ตาม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น กลุ่มการเรียนรู้ เด็กที่อยู่ในชุมชนแออัด เด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน และเด็กถูกทอดทิ้ง เป็นต้น เพื่อศึกษาว่ามีผลต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหรือไม่ โดยใช้เครื่องมืออื่น ๆ เช่น แบบสอบถามสถานการณ์ และแบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาว่าผลสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ หรือไม่ หรือ ควรมีการศึกษาเชิงทดลอง โดยจัดในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว เพื่อปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรมกับเด็กนักเรียนที่มีพฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับน้อย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2539). *คู่มือการสร้างเครื่องวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เจริญ ไวรวัจนกุล. (2531). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ชัยพร วงศ์วรรณ. (2540). *การสอนค่านิยมและจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.
- ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์. (2524). *คุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2544). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- พัฒติยา อังคุนะ, อธิภัทร์ ถิ่นแสนดี, พระพลากร สมมงคล (อนุพันธ์). (2566). แนวทางพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 40-57.
- ยุวดี บำรุงบุตร. (2566). อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับการเสริมสร้างสังคมสันติสุข. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(1), 223-232.
- วันวิสาข์ กันทาทอง. (2566). การพัฒนาโมเดลการสร้างจิตอาสาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสในประเทศไทย. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(1), 234-245.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2543). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.
- เสถียร ชาวไทย. (2536). *ปรัชญาคุณธรรมสำหรับครู*. เชียงราย: สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126–135.
- Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, P. D. M., Srichan, P. W., & Udomdhammajaree, P. (2022). Educational Quality Assurance and School Management Standards According to International. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1–16.
- Rattanawong, N. (2023). The Formulation of Model for Enhancing Oral Linguistic Performance of Teaching English Major Students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus. *Journal of Educational Management and Research Innovation*, 5(1), 211–222.